

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

Készült a Békési Helyi Értéktár Bizottság 2013. szeptember 18-án, a Városháza Kistermében (Békés, Petőfi u. 2. sz.) megtartott üléséről.

Jelen vannak: Izsó Gábor polgármester,
Tárnok Lászlóné jegyző
Kálmán Tibor sportreferens
Balog Gáborné
Mester Péter
Varga István
Savolt Zoltán szakértő
Dr. Szöllősi Bernadett jogász
Budai Tünde önkormányzati tanácsadó
meghívottak

Az ülés kezdésének időpontja: 14.00 h

IZSÓ GÁBOR polgármester: Köszönti a megjelenteket. Először is gratulál a bizottság tagjainak, akiket a Képviselő-testület a legutóbbi ülésén megválasztott. Megállapítja, hogy a meghívottak közül mindenki elfogadta a meghívást. Megkéri Dr. Szöllősi Bernadett jogászt és Savolt Zoltán szakértőt, hogy néhány szóban mutakozzanak be.

DR. SZÖLLŐSI BERNADETT jogász: Jogászként dolgozik a Békési Polgármesteri Hivatalnál körülbelül két hónapja. Feladata elsősorban Tárnok Lászlóné Jegyző irányításával a Polgármesteri Hivatal jogi kérdéseiben jár el. Ezen felül közreműködik a Békési Helyi Értéktár Bizottság ülésein is.

SAVOLT ZOLTÁN szakértő: A Nemzeti Művelődési Intézet Békés Megyei munkatársa. Nemzeti Művelődési Intézet az egyik olyan háttérintézmény amely feladatfinanszírozás keretében módszertani segítséget tud nyújtani azoknak a településeknek akik felvállalták, hogy helyi értéktárat hoznak létre és ehhez bizottságot is felállítanak.

IZSÓ GÁBOR polgármester: Bízik benne, hogy a jelenlévőknek sikerült áttanulmányozniuk a kipostázott anyagot. Elmondja, hogy mindenképpen hasznos, hogy egy ilyen bizottság is megalakult hiszen Békésen bőven fellelhető olyan érték, ami esetleg a megyei vagy az országos, hungaricum bizottságban is megállná a helyét. Reméli, hogy a megalakult szakmai gárda tevékenysége hosszútávon is maradandó lesz. Elsősorban azért, mert az említett békési értékek végre egy rendszerbe kerülnének. Továbbá rangot is adna az abba bekerülteknek. Gyakorlati haszna, hogy a jövőben a pályázati források is jobban megnyílnának bizonyos területeken.

Ami nagyon fontos, hogy tudatosítani kell az emberekben, hogy megalakult és működik a Békési Helyi Értéktár Bizottság. A helyi médiát mindenképpen ki kell használni erre a célra. Láttatnia kell magát a bizottságnak, ahhoz, hogy a lakosok is bekapcsolódhassak

javaslataikkal. Megkéri Savolt Zoltánt, hogy mondja el milyen felépítéssel és elvárások mentén kell a bizottságnak működnie.

SAVOLT ZOLTÁN szakértő: Elmondja, hogy igen naprakész információ vannak. A tegnapi nap folyamán járt a Békés Megyei Önkormányzatnál ahol egyeztetett Farkas Zoltán elnök úrral, Kónya István alelnök úrral és Otlakán Magdolnával, az elnöki kabinet munkatársával.

Az alap elképzelés az, hogy a megyei önkormányzatoknak kötelező ilyen megyei értéktár (MÉB) létrehozni, a településeknek már nem, de lehetősége lehet rá. A fő cél az egységes arculat kialakítása. Ez két dologban fog megjelenni. Az egyik, hogy egy adatbázist hozzanak létre amihez hozzáférése lenne, minden olyan településnek akik képviselő-testületi határozatukkal tudják igazolni, hogy felállították a települési értéktár (TÉB). Az említett adatbázisba pedig fel is tudnak majd tölteni adatokat, amiket a helyi értéktár bizottság már megszűrte és az ülésükön javasolják, hogy az érték a megyei jegyzékbe is belekerüljön. A másik fő cél olyan internetes felület létrehozása, ami az összes megyei értéktár összefogná és a kommunikációját segítené. Most jelen állás szerint ez egy facebook profilban fog megjelenni. Vannak hiányosságok a törvényben. Például nincs meghatározva a kormányrendeletben pontosan az, hogy egy – egy érték feljebb kerülése a piramisban mennyi időt vesz igénybe.

Pályázati források biztos, hogy lesznek mivel a Hungarikum Bizottság elnöke maga a Vidékfejlesztési Miniszter. A témát természetesen, magasabb szinten is tárgyalják, így várhatóan írnak majd ki projekt ötleteket. Ami még fontos, hogy a rendelet nem egyértelmű arra vonatkozóan sem, hogy a bizottság milyen sűrűn és kinek tartozik beszámolási kötelezettséggel. Kérdés volt, hogy a TÉB beszámol a helyi testületnek és utána a MÉB-nek is vagy a képviselő-testület tájékoztatja a MÉB-et, hogy megtörtént a beszámolás.

TÁRNOK LÁSZLÓNÉ jegyző: Felolvassa a rendelet erre vonatkozó részét: „Félévente, legkésőbb a félévet követő hónap utolsó napjáig beszámol a tevékenységéről a helyi önkormányzat képviselő-testületének.” Véleménye szerint ebből az következik, hogy a TÉB beszámol a helyi testületnek és a képviselő-testület tájékoztatja a MÉB-et, hogy megtörtént a beszámolás.

SAVOLT ZOLTÁN szakértő: Igen, úgy véli ez a megközelítés helyes és ezt az utat kell követni. A tegnapi egyeztetésen az is elhangzott, hogy nem tudni még, hogy a MÉB-nek milyen beszámolási kötelezettsége lesz a Hungarikum Bizottság (HB) felé. Ami szintén még tisztázatlan kérdés.

2013. október 8-án pontosan azért, hogy ezek a szakmai kérdések is tisztázódjanak, szerveznek a Békés Megyei Önkormányzat közreműködésével egy konferenciát. A műhelymunkára meghívják Dr. Gyarakai Zoltánt a HB titkárát. A szakember a Vidékfejlesztési Minisztériumban dolgozik és az egész folyamat törvényi háttérét mutatná be. A MÉB részéről is tartanának előadást. Erre az alkalomra tisztelettel meghívja a jelenlévőket, ami a Csabagyöngye Kulturális Központban lesz délelőtt 10 órától.

Elmondja továbbá, hogy a közeljövőben műhelymunkát szeretnének alakítani. Ezeknek a bázisa két járási központú település lenne. Első körben a szeghalmi és a békési került szóba. A Nemzeti Művelődési Intézet a működéshez szükséges költségeket biztosítja. Képzett szakember bevonásával tudna dolgozni a helyi értéktár bizottság. A szakember módszertani segítséget tudna nyújtani a gyűjtésben, kérdőívezésben. A munkájába mindenképpen bevonná a helyi kulturális központokat. Elképzelések szerint havi rendszerességgel lenne egy-egy

műhelymunka. Záróakkordként a helyi TEB kerülne bemutatásra. Ha lehet önálló rendezvényként vagy valamilyen más eseményhez kapcsolódva.

Ezt követően sor kerülne egy megyei bemutatóra az év végén Ez a két járás értékeit fogná közre. Jelenleg szerinte ezek a fontosabb információk. Amennyiben kérdések lennének, szívesen válaszol rájuk.

IZSÓ GÁBOR polgármester: Megköszöni a szóbeli tájékoztatót. Ami véleménye szerint fontos, hogy ez a nyolc fajta érték kategória, amit megnevez a rendelet, arra készüljenek javaslatok. Nehéz megfogalmazni, hogy mi lehet helyi érték. Ez igen szubjektív és tapasztalati úton lehet eldönteni. A bizottság bár jelenleg most öttagú, de ezt lehet bármikor bővíteni. Esetleg az ülésekre szakembereket is meg lehetne hívni attól függően, hogy éppen miről kell döntenie a testületnek.

A szakértők a megkapott anyag alapján már össze is írtak néhány ötletet, arra vonatkozóan, hogy melyek kerülhetnének be az értéktárba. Elképzelhető hogy, például a békési madzag, mint történet is belekerülne. Személyre vonatkozóan a híres békési festő Jantyik Mátyás. A Békés Torna Egylet, mint a legrégebbi sportegyesület. Ha épületről van szó akkor az egykori Tárház mint épített környezet. A békési kosárfonás, pálinka vagy a Körös - gát. Ezek mind - mind helyi értékek.

TÁRNOK LÁSZLÓNÉ jegyző: Emlékezteti a jelenlévőket, hogy mindenekelőtt meg kell választani a bizottság elnökét és elnökhelyettesét. Megkérdezi Savolt Zoltán szakértőt, hogy milyen mandátummal működik a bizottság és milyen rendszerességgel? Készített a munkatársakkal egy felhívás tervezetet, ami a lakosok részére menni ki. Ebben az olvasható, hogy ők is tehetnek javaslatot, hogy milyen értékek kerüljenek be a lajstromba. Ez más településen hogyan működött?

SAVOLT ZOLTÁN szakértő: Ha van, rá lehetőség akkor az összes helyi médiát be kellene vonni, hogy minél szélesebb körben legyenek tájékoztatva az emberek. Nincs arra szabály, hogyan és milyen sűrűn kell ülésezni a bizottságnak.

TÁRNOK LÁSZLÓNÉ jegyző: Ennek megfelelően elmondja, hogy a következő Békési Újságba megjelenik a felhívás ezen felül a többi médiában is. Megkérdezi Savolt Zoltán szakértőt, hogy milyen módon kell beadni a javaslatot? A minta, ami rendeletben van, azt kiinduló pontnak lehet használni?

SAVOLT ZOLTÁN szakértő: A rendelet úgy fogalmaz, hogy postai vagy elektronikus úton kell benyújtani az elképzéseket. Utóbbi akkor aktuális, ha mellékelten csatolja az illető a fényképes, digitális dokumentációkat is. A MÉB-be való felterjesztés lehet folyamatos. Nem szükséges összevárnai a bizottság javaslatait. De ezt nyilván a bizottság dönti el, hogyan működik. A rendeletben található minta jó kiindulópont.

TÁRNOK LÁSZLÓNÉ jegyző: Véleménye szerint a bizottságnak érdemes lenne egy határidőt megbeszélni arra vonatkozóan, hogy a lakosok mikorra kell, hogy beküldjék elképzéseiket. Megkéri, a bizottság tagjait tegyenek javaslatot az elnök és elnökhelyettes személyére.

KÁLMÁN TIBOR bizottsági tag: Véleménye szerint az elnöki tisztséget Izsó Gábor polgármester töltsse be.

MESTER PÉTER bizottsági tag: Véleménye szerint elnökhelyettesnek Kálmán Tibort kellene megválasztani.

IZSÓ GÁBOR polgármester : Szavazásra bocsájtja az elnök személyét. Érintettség miatt nem szavaz.

Békési Helyi Értéktár Bizottság elnökét, 4 igen szavazattal - egyhangúan - 1/2013. (IX.18) számú határozatával megszavazták Izsó Gábor polgármester személyében.

IZSÓ GÁBOR polgármester: Szavazásra bocsájtja az elnökhelyettes személyét. Javasolja, hogy a bizottság Kálmán Tibort válassza meg a pozícióra. Érintettség miatt Kálmán Tibor nem szavaz.

Békési Helyi Értéktár Bizottság elnökhelyettesét, 4 igen szavazattal - egyhangúan - 2/2013. (IX.18) számú határozatával megszavazták Kálmán Tibor személyében.

IZSÓ GÁBOR polgármester: Szükséges lenne egy titkárt is kijelölni. A bizottság adminisztrációs feladatainak ellátására Budai Tündét javasolja.

Békési Helyi Értéktár Bizottság titkárát, 5 igen szavazattal - egyhangúan - 3/2013. (IX.18) számú határozatával megszavazták Budai Tünde személyében.

IZSÓ GÁBOR polgármester: Mindenképpen kell egy felhívás, amit Jegyző Asszony korábban említett. Ezt közzé kell tenni minden fórumon és megjelölni benne a paramétereket. Mester Péter bizottsági tag és Budai Tünde titkár készítse el a végleges felhívást. Miután elkészült ki kell nyomtatni szórólap formájában, 8.000 példányban. A közmunkások bedobják a postaládákba. Fontos, hogy a szórólap tartalmazza a javaslatételi minta lapot is. Kéri a tagokat mondják el véleményüket, hogy milyen értékekre gondoltak. Ezek lehetnének egyben kiinduló pontok is. Például az OptiGép fejlesztései is értéknek számítanak. Átadja a szót Varga Istvánnak.

VARGA ISTVÁN bizottsági tag: A szalmapörzsöléses disznóvágás hagyományát tovább lehetne vinni. Ez is érték és ma már igen kevesen alkalmazzák ezt a módszert. Alkalmazni lehetne például kint Dánfokon. Az eljárás nagy turisztikai vonzerővel is bír és télen amúgy sincs nagyon program kint Dánfkon.

IZSÓ GÁBOR polgármester: Nagyon jónak tarja az ötletet. Lenne is rá igény, sajnos a jelenleg futó pályázatainkba nem tudjuk belerakni, de szem előtt tartjuk a jövőbeli elképzelésekre vonatkozóan. Most a már meglévő értékeket kellene átnézni.

VARGA ISTVÁN bizottsági tag: Gasztronómia terén Békés igen gazdag értékeket tud felmutatni. A salátalevest vagy a birsalma kacsza levest nem is ismerik más helyeken. Tehát helyi jellegzetességnek is nevezhető. Békés megye határain, de még sok esetben Békés város határain túl is ismeretlen. Az igazi kuriózum az öregtarhonya, de sokan készítik más településeken is. Talán érdekes lehet a kölessel készített kolbász, cigányka vagy a tepertőkrém. Ezekkel az újításokkal készül a Csabai Kolbászfesztiválra is, hogy ott megmutathassák a békési termékeket.

Szeretné bevonni ötleteibe Csapó Imre pékmestert, aki például köleses, sós rétest sütné erre az alkalomra. A tönkölybúza felhasználása is különlegesség a békési gasztronómia terén. Ami

még fontos véleménye szerint és érdemes lenne a Békési Helyi Értéktárba felvenni az a „Békési Vásár”-t. Ez ugyanis nagyon régi hagyományokhoz nyúlik vissza, rengeteg embert érintett egykor.

MESTER PÉTER bizottsági tag: Véleménye szerint is a „Békési Vásár”-nak szerepelnie kell a lajstromba. A megkapott anyagot áttanulmányozta és mind a nyolc kategóriához tud javaslatot tenni ami Békésre vonatkozik.

- a) agrár- és élelmiszergazdaság: fűz vessző, gyógy pemete cukorka
- b) egészség és életmód: helyi termálvíz; ártézi kutak
- c) épített környezet: Körös-gát, mesterséges csatornák
- d) ipari és műszaki megoldások: Kosárfonás (zöld – és főzött vessző), szivattyútelep egész berendezése (3. számú), Tárház, OptiGép gabona adapter
- e) kulturális örökség: Békés-tarhosi Zeneiskola, Békés Városi Püski Sándor Könyvtár, Kecskeméti Gábor Kulturális Központ, Csuta Nemzetközi Művésztelep, békési hímzés, Jantyik Mátyás festő
- f) sport: Békés Torna Egylet (BTE- 1892), Dr. Hepp Ferenc, Sportkönyvön szereplő sportvezetők.
- g) természeti környezet: Kunhalmok
- h) turizmus és vendéglátás: Békés - tarhosi Zenei Napok, Madzagfalvi Napok, a békési gyógyvíz, pálinka, kolbász, kötött galuska leves, szilvalekváros papucs

BALOG GÁBORNÉ bizottsági tag: Visszatérve a gasztronómiához eszébe jutott a kásás béles, kolbással töltött cipó, lapos borsó és a lapos borsóleves. Ez utóbbi nagyon ritka, ma már szinte alig lehet vásárolni.

KÁLMÁN TIBOR bizottsági tag: Az lenne a kérdése, hogy amelyekről most szó volt azokról szükséges jellemzést írni?

SAVOLT ZOLTÁN szakértő: Igen célszerű lenne a minta szerint a megbeszélteket leírni.

TÁRNOK LÁSZLÓNÉ jegyző: Vélemény szerint a most felsoroltakról még ne döntsön a bizottság. Első körben mindegyikhez legyen jellemzés és utána amikor ez meg van utána ismét tárgyalj a bizottság.

BALOG GÁBORNÉ bizottsági tag: Kiegészítené néhány ötlettel a javaslatait. Kiemeli a békési hímzést, kosárfonást. A kenderáztató ami még nagyon fontos épület. Szikszai Sándor mézeskalács mester hagyatéka, 1936-ban fejezte be a munkásságát. Kürtös fánk – Wenckheim grófok hagyatéka. A békési viselet az kihagyhatatlan a felsoroltakból.

IZSÓ GÁBOR polgármester: Köszöni a szakértők kiegészítését. Átadja a szót Jegyző Asszonynak.

TÁRNOK LÁSZLÓNÉ jegyző: Az lenne a legjobb, ha most egy határidőt megbeszélnének a tagok. Javasolja, az október 11-ét. Addigra kellene a lakosoknak bejuttatniuk a javaslatokat. Utána rá egy hétre a bizottság ülésezne.

IZSÓ GÁBOR polgármester: A felhívást most az ülés utána összekell állítani és minél hamarabb kiküldeni. Ennek a felhívásnak legkésőbb péntekre kell készülnie szórólap formájában.

MESTER PÉTER bizottsági tag: Véleménye szerint a javaslat mintából vegyék ki a 8. és 4. pontot, mert az megtéveszti a lakosokat. Illetve át kellene írni, hogy a nemzeti érték helyett helyi érték szerepeljen a nyomtatványon.

Nem biztos, hogy már az első körben mellékletet is kell kérni a javaslattevőtől. Amikor beküldi előterjesztését utána a megadott elérhetőségek alapján belehet kérni a dokumentációkat.

IZSÓ GÁBOR polgármester: Véleménye szerint sem kell melléklet. Majd a leírásból megállapítja a bizottság, hogy szükségesnek tartja e a dokumentáció bekérését. Lényegében olyan javaslatok születnek, amelyek köztudottak. Eszébe jutott, hogy a Polgári Iskola, mint építmény régen nagyon nagy jelentőséggel bírt. Ez is igazi érték még.

KÁLMÁN TIBOR bizottsági tag: Javasolja, hogy a bizottság következő ülése 2013. október 16-án, szerdán legyen.

IZSÓ GÁBOR polgármester: A következő alkalommal látni fogják milyen a fogadtatása a kezdeményezésnek. Lehet nem szükséges mindig, havonta ülésezni. Kálmán Tibor átnézi az október 11-ig behozott javaslatokat. Bízunk benne, hogy a helyi médián keresztül sikerül megszólítani a lakosokat. A szórólap nyomdakész állapota után viszik a kézbesítőket ki a lakosoknak.

Megköszöni a jelenlévőknek, hogy elfogadták a meghívást. Bezárja az ülést.

K. m. f.

Kálmán Tibor
elnökhelyettes

Izsó Gábor
elnök